

Міністерство
освіти і науки
України

Міністерство освіти і науки України

Національний університет біоресурсів і
природокористування України
Механіко-технологічний факультет

Представництво Польської академії наук в Києві
Відділення в Любліні Польської академії наук
Академія інженерних наук України
Українська асоціація аграрних інженерів

***ЗБІРНИК ТЕЗ ДОПОВІДЕЙ
II МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
КОНФЕРЕНЦІЇ***

"Агроінженерія:

сучасні проблеми та перспективи розвитку"

(7–8 листопада 2019 року)

присвячена

90-й річниці з дня заснування

механіко-технологічного факультету НУБіП України

Київ – 2019

УДК 331.45 (075.8)

ПРОБЛЕМИ ГІГІЄНИ ПРАЦІ ТА ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я СІЛЬСЬКИХ МЕХАНІЗАТОРІВ

Марчишина Є. І.

Національний університет біоресурсів і природокористування України

Питання гігієни праці та охорони здоров'я працівників донедавна є пріоритетними для збереження трудового потенціалу. Серед причин, що викликають значні втрати працездатного населення, значну роль відіграють професійні ризики та виробничі чинники.

Сільське господарство займає лідируючі позиції серед галузей економіки за кількістю виявлених випадків професійних захворювань, при цьому простежується тенденція до зростання даних показників. Структура професійної захворюваності в аграрному секторі формується, в основному, за рахунок працівників двох професій – механізаторів (48,8%) і доярок (31,3%). При цьому слід зазначити, що частота первинної інвалідності механізаторів в 1,7 рази вище, ніж по галузі в цілому. Професія механізатора (тракториста) дотепер є однією з основних та найзатребуваніших у сільському господарстві. Специфіка праці (технічне обслуговування машин, управління ними) та інтенсифікація робочих процесів пред'являють підвищені вимоги до організму механізатора. Працівники піддаються впливу комплексу несприятливих виробничих чинників, таких як, несприятливі мікрокліматичні умови, запиленість повітря, підвищені рівні шуму та вібрації, контакт з паливно-мастильними матеріалами, високі фізичні навантаження, нерациональний режим праці та відпочинку та нервово-емоційне напруження. Кожен з перерахованих чинників окремо або в комплексі може спричинити шкідливий вплив на організм працівників та на їх здоров'я.

Робоча зміна механізатора починається з щоденного технічного обслуговування, в яке входить візуальний огляд трактора з метою виявлення видимих несправностей і технічний контроль, в ході якого перевіряють технічні параметри та рівень технічних рідин (оливи двигуна, трансмісії, рівень охолоджувальної рідини тощо) – при необхідності доливаються до потрібного рівня. Після технічного обслуговування механізатор виїжджає в поле для проведення робіт. Фактична тривалість робочої зміни у період сезонних робіт може досягати 10-12 годин. За результатами хронометражних досліджень робочий день механізатора-тракториста має дуже високу щільність – до 95%. Під час аналізу важкості трудового процесу механізатора значна частина показників оцінюється як допустимі, при цьому звертає на себе увагу значення маси піднімання та перенесення вантажів вручну, вага яких дозволяє віднести умови праці механізатора-тракториста до шкідливих (3.1).

За результатами оцінки напруженості трудового процесу встановлено, що за низкою показників умови праці можуть бути віднесені до шкідливих 1-го або 2-го ступеня. Так, за рамки допустимих виходять показники, що характеризують «інтелектуальні навантаження», так як робота полягає у вирішенні складних завдань з вибором за відомими алгоритмами (робота за інструкцією) і при цьому створюються умови дефіциту часу. За критеріями, що відображає «сенсорні навантаження», умови праці механізаторів не виходять за межі допустимих значень. Найвищий клас шкідливості відзначений за показниками з групи «емоційні навантаження», з огляду на те, що працівник несе відповідальність за функціональну якість основної роботи і невиконання її тягне за собою виправлення за рахунок додаткових зусиль всього колективу. Крім того, під час виконання робіт існує ризик для власного життя механізатора, а також є частка відповідальності за безпеку інших осіб.

За підсумками проведеного дослідження можна зробити висновок, що умови праці працівників за професією «механізатор трактора» за показниками важкості та напруженості трудового процесу відносяться до шкідливих (3 клас).

Серед найбільш значущих параметрів оцінки праці механізатора як шкідливого 3 класу 2 ступеня слід зазначити ступінь ризику для власного життя та ступінь відповідальності за безпеку інших осіб.

Список літератури

1. *Войналович О. В., Марчишина Є. І., Білько Т. О.* Охорона праці у сільському господарстві. Київ. Центр учбової літератури. 2017. 691 с.

2. *Войналович О. В., Марчишина Є. І., Кофто Д. Г.* Безпека виробничих процесів у сільськогосподарському виробництві. Київ. Видавничий центр НУБіП України. 2015. 418 с.